ALTERROCK

39 Ft

ALTERNATÍV ROCKMAGAZIN

4. SZÁM, 1990. FEBRUÁR

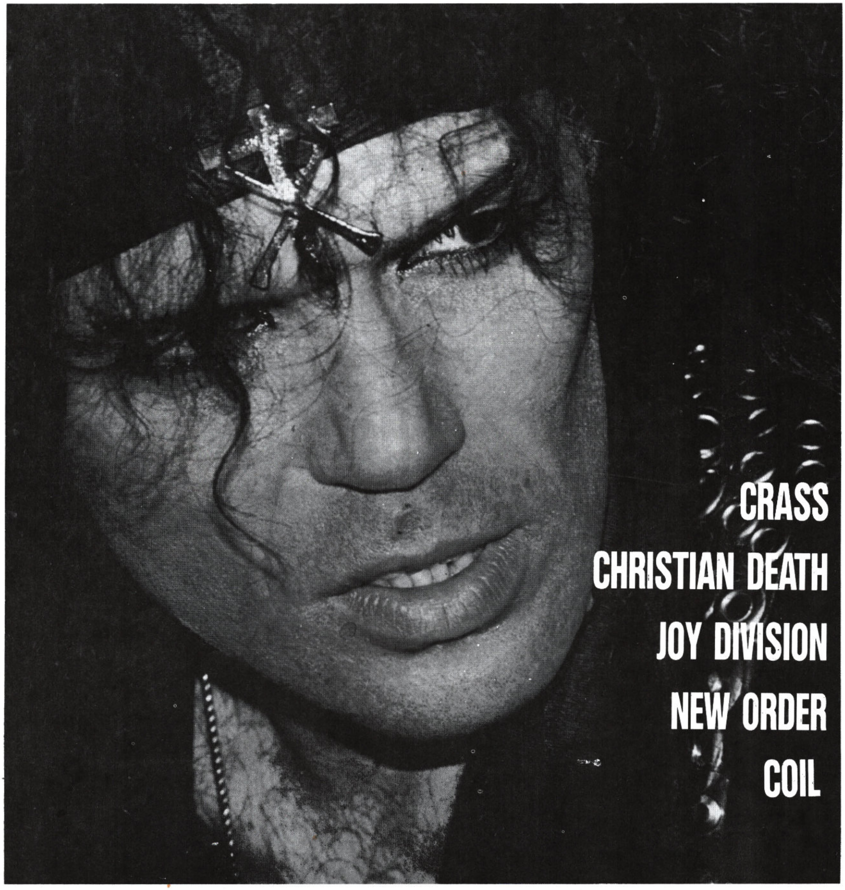

Az NME által legjobbnak tartott 1989-es indie lemezek

1. THE STONE ROSES
   The Stone Roses
2. BUMMED
   The Happy Mondays
3. 3 FEET HIGH AND RISING
   De La Soul
4. SNUFF SAID
   Snuff
5. WILD!
   Erasure
6. SQUIRREL AND G MAN
   Happy Mondays
7. MUDRONEY
   Mudroney
8. DOOLITTLE
   Pixies
9. ENJOY YOURSELF
   Kylie Minogue
10. 21 MIXES
    Double Trouble And Rebel MC
11. DANDELIONS
    King Of The Slums
12. Quadrastate
    808 State
13. TEN GOOD REASONE
    Jason Donovan
14. ALL THE TIME
    Culture Shock
15. PLAYING WITH FIRE
    Spacemen 3
16. ON FIRE
    Galaxie 500
17. INTOLERANCE
    Grant Hart
18. The Healer
    John Lee Hooker
19. SURFER ROSA
    Pixies
20. INNOCENTS
    Erasure
21. STRANGER THAN FICTION
    Keith Le Blanc
22. Against Nature
    Fatima Mansions
23. END OF THE CENTURY PARTY
    Garry Clail
24. JACQUES
    Marc Almond
25. TRAVEL LOG
    J. J. Cale

WHY NOT

1. Eat
   - Sell Me A God
2. Bomb Circle
   - Once In A Month Of Sundays
3. Nothing Short Of A Total War
   - Blast First Compilation
4. Bad Religion
   - No Control
5. Clayton Troupe
   - Through The Veil
6. Marc Almond
   - Jacques
7. Elvis Amler
   - Hezl Billy
8. Galaxie 500
   - On Fire
9. Gittar
   - Intolerance
10. Christian Death
    - All The Love, All The Hard

BAD MUSIC FOR BAD PEOPLE

WHY NOT

A 60-as évek lemezei! Ingyenes listák lemezekről!
Bécs 1060, Otto Bauer gasse 16.
Tel: 56-92-52 Nyitva: hétfő-péntek 10.00-18.00-ig
szombat 10.00-12.00-ig

INDEPENDENT-WAVE
LPs - CDs - 12" VIDEOS - POSTER

Hardrock
Heavy Metal
Hardcore

Thrash-speed
Tour Shirts
LP'S
CD'S

Bécs 1060 Esterhazygasse 20. Tel.: 587 0216
Nyitva: hétfő-péntek 12-18-ig, szombat 10-12-ig

A félrevezetés művészete:

PIXIES

A négytagú amerikai csoport szellemi fellegvára Boston. Egyikük sem született ebben a városban, mégis tőzsgyökeres bostoninak vallják magukat, állítólag máshol nem is tudnának létezni. New York-kal szemben a legfőbb érvük az, hogy nem olyan mocskos. A zenekar egy újsághirdetés révén szerveződött, jó három esztendeje. Kim Deal - az együttes egyetlen női tagja - 28 éves és a zenélés máris családi életébe került, vagyis nemrég vált el tehetős férjétől. Nem nagyon bánja, csak a pénzt sajnálja. A Pixies sikerét - három nagylemez után is - csak kevesen merik elemezni. Sok minden lehet ez: profik megjelenése a félrevezetés művészetében; vagy jól bepólyált zenei szörnyecskék, amelyek tüskés, szálkás dalszövegek hátán úsznak be dobhártyánkba. Ki tudja?
Charles, alias Black Francis általában elkésik és gyorsan lerészegedik. Most sincs ez másként, hiszen gyenge mentegetőzés, amikor valaki szentül állítja, hogy alsónadrágjának foltozása miatt késett. Dave Lovering esik be szinte Charles-szal egyidőben. Végül feltűnik a csoport kedvence, Joey Santiago. Ő Manilában született és szülei csak később települtek át vele az Államokba. Charles-szal együtt hallgatott közgazdaságtant az Amherst University-n, mígnem elhajította a statisztikát, hogy csatlakozzon a Pixieshez.
A beszélgetés során azért annyi kiderül, hogy a Pixies tagjai nem túl sok időt töltenek egymás társaságában, tehát nem mennek egymás idegeire, de hogy végülis miként készültek a dalok, mondjuk a Doolittle számára, hát arra is csak homályos válaszokat kapunk. Gyerekkori élmények, mitológiai történetek, egykor volt szerelmek, meg ilyenek. A dalok értelmi szerzője Black Francis, aki szellemileg meglehetősen aberrált figura. Az utolsó album nyitószáma - Debaser (Hamisítók) - például Salvador Dali Andalúziai kutya című filmjének sugallatára született. Black Francis szerint a film lényege az erkölcs meghamisítása, így a dalnak is ezt kell ábrázolnia.
Mindenesetre a Pixies tagjai váltig állítják, hogy első két albumuk - Surfer Rosa és Come On Pilgrim - után a Doolittle egyértelműen a letisztult, egyéni hangvételű Pixies-féle gitárzene mintapéldányaként értékelhető. Persze itt sem szabad elfeledkeznünk arról, hogy a lemez az alternatív zenék - talán - legjobbjait támogató londoni 4AD kiadónál látott napvilágot.

(Az NME nyomán)

Békarendők és a

COOL WAVE

Decemberben forgatott dokumentumfilmet a magyar zenei világról Alain Guellaff. Ez csak annyiból érdekes, hogy ő volt az a francia rendező-producer, aki 1985 és 1989 között vezette és szervezte a legütőképesebb francia rock show-műsort, a Decibelt. Ez idő alatt mintegy 400 adást ért meg a program, amely lassanként nemcsak a francia, hanem a Nyugat-Európa-i avantgarde zenékkel is foglalkozni kezdett. Ennek eredményeként 1986-ban a New Musical Express az év legjobb rockműsorának ítélte a Decibelt. Guelaff urat a magyarországi forgatás egyik szünetében kérdeztem a francia alternatív zenékről, amelyekről elég keveset tudunk itthon.
A rendező igen hasonlónak nevezte a francia alternatív mozgalom kialakulását a többi Nyugat-Európa-i országéhoz, hiszen itt is a NO FUTURE-től indultak. Elsősorban arról volt szó a nyolcvanas évek elején, hogy miként lehet bemutatkozási lehetőséghez juttatni az új, fiatal csoportokat. Ezzel együtt erőteljesebbé kellett tenni a francia vidék zenei arculatát is. Másfelől - és itt jelent meg az első különbség - a francia nemzeti muzsikálást akarták erősíteni, az egyre jobban terjedő angolszász irányzattal szemben. Az áttörés 1981-ben volt. Jack Lang az akkori francia kultúrális miniszter egyértelműen támogatta a cool wavet, vagyis a new wave francia változatát. A helyi kerületi tanácsok (Párizsban) felszereléssel és stúdiók, illetve próbatermek építésével segítették az együtteseket. Ugyanekkor vidéken megszerveződik a GOUGNAF mozgalom, amelyhez independens lemezkiadó is tartozott. Ugyancsak vidéken (Rennes városában) indul el az évente rendszeresen visszatérő TRANS MUSICAL fesztivál. Egyre erőteljesebb a francia vidéki zenei színtér, ahol a városok iparágaihoz hasonuló zenei vonalak nyernek teret. (Lyon - munkások, kemény zenék; Le Havre - kikötő, beszívárgó amerikai country). Az első áttörést a MARQUE DE SADE csoport hozta, mert ők már nem langyos szerelemről dúdoltak, hanem politikáról, sőt Kelet-Európáról énekeltek. Amikor az együttes feloszlott, a tagok négy-öt utódzenekart szerveztek (lásd a magyar Kontrol Csoport utódzenekarai). Párizsban általános népszerűségnek a BERURIER NOIR nevű csoport örvendett. Ők törték meg a jeget és mint mixed race, vagyis vegyes bőrszínű muzsikusokból álló csapat jelentek meg. A francia együttesek sokáig próbálták fenntartani függetlenségüket és nem szerződtek le egyetlen mammutcéghez sem. Albumaikat csak saját koncertjeiken terjesztették (LES GARÇONS BOUCHERS). A már szinte kizárólag franciául éneklő együttesek 1985-86-ra bebizonyították, hogy igenis képesek a közönség teljes meghódítására, sőt visszaszorították az angolszászokat is. (PARABELLUM) A NEGRESSES VERTES például már odáig merészkedett, hogy a századeleji egzisztencialisták gondolattárából merített és a filozófiához mamba és salsa alapú zenéket társított - óriási sikerrel. Végül azonban Franciaországban sem kímélt meg semmit a pénz. A mammutvállalatok felvásárolták a legkelendőbb együtteseket. Persze az ismeretséghez hozzátartozott az is, hogy hi-

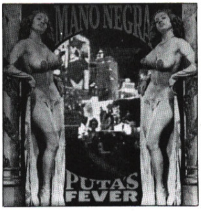

hetetlen módon elszaporodtak a városi FM kereskedelmi rádiók, töméntelen mennyiségű alternatív lap került az utcákra. Gyakorlatilag ezt a második könnyűzenei forradalmat már az 1968-as diáklázadásban résztvettek gyerekei csinálják. Az üzleti séma azonban a régi. Rengeteg új, friss arcra van szükség ahhoz, hogy pörögjön az üzlet, jöjjenek az ismeretlen fazonok, zenekarok. Ez a fajta showbusiness - amely rengeteg friss, fiatal tehetséget éget el igen rövid idő alatt - minőségileg már teljesen más. Egyébként a szilveszteri francia ász zenekar a MANO NEGRA volt.

(siklós)

"Az öngyilkosság a legmélyebb filozófiai probléma."
(Albert Camus)

1.
Feltűnő, ám aligha véletlen a Joy Division reneszánsza napjainkban. Nyilván szerepet játszik ebben, hogy a nyolcvanas évek végén az évtized mérlegét igyekszik megvonni a rockirodalom.
És feltétlenül a leghitelesebbek, a modell-értékűek közül való az az életérzés, amit az úgynevezett dark wave színteréből a Joy Division képvisel. Azt pedig, hogy mennyire nem egy divatirányzat hullámlovasa, az énekes Ian Curtis öngyilkosságánál mi sem bizonyítja kegyetlenebbül és tényszerűbben. Ha Brian Jones és Jimi Hendrix a Woodstock-nemzedék nagy halottja, Curtis - Sid Vicious mellett - a punk generációnak hasonló vesztesége.
Mondom, a reneszánsz aligha véletlen. Európa-szerte újabb és újabb lemezek, cikkek, fotók, szövegkönyvek jelennek meg.
Mégis, ami engem illet: zavarban vagyok, és szégyellem magam. Ezek a sorok a vérszívásra emlékeztetnek. Nem sikerülhet tárgyilagosnak lennem azzal szemben, aki huszonhárom évesen öngyilkos lesz.
Azt mondja Thomas Mann, aki túl sok zenét hallgat, az gyanús, aki olvas, és még inkább, aki ír... Minden írás az írójáról szól.

2.
A Joy Divisionnek Manchester az otthona. Foghíjas épületek, sötét utak, égbe pásztázó kémények és a "zakatoló" füst városa.
A zenekar 1977-ben tűnik fel The Stiff Kittens néven. Az Electric Circus és a Factory klubban szerepelnek; szerencsére e korai felvételeik is hozzáférhetők a klubok kompilációs kiadványain.
Nevüket Bowie-Eno szerzeményének hatására hamarosan Warsaw-ra váltják.* Még ez év nyarán elkészül demo anyaguk, majd Ideal For Living címmel az első nagylemez is. Hogy ne cseréljék őket össze a londoni Warsaw Pakt nevű zenekarral, újabb névcsere következik. Joy Division - ezúttal végérvényesen. 1978 januárjában már ezen a néven lépnek fel.
A Buzzcocks előzenekaraként válnak ismertté, s a kritika azonnal fejet hajt a "háromakkordos" punk utáni első jelentős, addig ismeretlen hangvétel előtt. "Összetört álmok", "a sötétség szíve", "a kiábrándultság tájképe" - ezek a legjellemzőbb szlogenek.
Lemez- és filmfelvétel, ragyogó koncertek - egy rockzenekar életében ennek általában Siker a neve. De Ian Curtis betegsége miatt a Joy Division "sikere" csak fenntartással írható le:
Amikor a londoni Moonlight Clubban a színpadon kap epilepsziás rohamot, a közönség nagyra tartja e "szokatlan, hatásvadász akciót"...
Aztán egy másik koncert, egy zökkenőmentesebb:
A "sikeres" est után a zenekar többi tagja felszabadultan iszik, ünnepel. Curtis az asztalnál sír. Hazamenni sem akar, csak ül az étteremben és sír...
1980-ban a debütáló album, az Unknown Pleasures (1979) sikere nyomán amerikai meghívást kap a zenekar. A turné előtt az új kislemez (Love Will Tear Us Apart) videóján dolgoznak. Május 18-án Werner Herzog megrázó filmje, a Stroscek** megy a tévében. Állítólag ez adja az utolsó impulzust. Ugyan társai szerint már az említett kislemez felvétele előrevetítette Curtis sorsát.
"Az egyetlen dolog, amit ebben a pillanatban kívánok, az a halál. Soha többé nem tudom megállni a helyem az életben" - írja a naplójába, mielőtt felakasztja magát. Másnap a volt felesége talál rá.

Aligha lenne célszerű megmagyarázni Curtis választását. Ha mindenképpen "muszáj": felbomlott házasságára, mély depressziójára, de legfőképpen egyre súlyosbodó epilepsziájára kell gondolnunk.
A zenekar második korongja (Closer, 1980) s a koncertfelvételeket rögzítő Still című dupla album (1981) posztumusz lemez. 1981-ben a zenekar tagjai (Stephen Morris, Bernard Albrecht, Peter Hook) új formációt szerveznek New Order néven.

3.
Nagyjából ennyi a lexikális történet. Hát most álljunk meg. Ebben a percben nem történhet más, mint engedjük, hogy a gyertya csendben végigégjen a szívünkben.

És most kezdjük el újra:
Curtis halála a Joy Division életművének nemcsak megrendítő hitelessége, de egyben örök megdicsőülése. Valójában már a névválasztás magáért beszél. A Warsaw a világháború pusztításának jelképe, s ezt csak erősíti az Ideal For Living borítóján látható zsidó fiú és náci katona. A halál kihívása, az utolsó előtti pillanat katarzisa ez. A Joy Division név is ennek a gondolati körnek a része: "Divisions Of Joy" a koncentrációs táborok bordélyainak volt a neve. - És bármily megdöbbentő húszéves fiataloktól: ha a tudatalattiból táplálkozott is, a zenekarnak alap-koncepciója a halál.
Előrejelzésnek tekinthető a két klasszikus LP borítója is. Az Unknown Pleasures uralkodó fekete színe, s a Closer faragott Krisztusa. De nem hagyható figyelmen kívül Curtis érdeklődési köre sem. Bálványa Iggy Pop, aki elsőként emelte a rockzenébe az önpusztítás művészetét. Vagy - az irodalomból - Yukio Mishima, aki nyilvánosan követett el szeppukut.*** (E japán író hazánkban kevésbé ismert; háromszor terjesztették fel Nobel-díjra, 40 regény, 18 szinmű, 20 kötet elbeszélés és 12 kötet esszé szerzője.)
Persze számunkra a legfontosabbak maguk a lemezek. Nem meglepő, hogy a dalok szövegét lírai sűrítettségük és személyességük alapján Eliot költészetéhez hasonlította egy kritikus. Valóban, egy olyan "Átokföldje" létélményét jelenítik meg, mely időben, térben, vágyban és emlékben egyaránt túlmutat a világi kötődéseken.
Ez az életérzés a zene által teljesedik ki, s válik evidenssé. A sötét és szorongásos látomások, a monoton és mégis feszült dallamvezetés által. A szaklapok többnyire az Unknown Pleasures-re hivatkoznak, a leendő rajongóknak én mégis inkább a Closert ajánlom. Ez az album úgy reprodukálja az előbbi legfőbb előnyeit, hogy közben távolabbra mutat. Ebből a fennkölt szomorúságból már nincs visszafordulás, ez már nem rock'n'roll. Igen, a Closer a Joy Division metaforája: rekviem.

Diszkográfia:
LP - Ideal For Living
Unknown Pleasures
Closer
Still
Substance
EP - Love Will Tear Us Apart
Atmosphere
Incubation
Transmission
Video - Here Are The Young Men

Marton László Távolodó

*David Bowie Low című albuma instrumentális oldalának első száma

** Magyarországon Brunó vándorlásai címmel került forgalmazásra

*** Japán rituális öngyilkosság

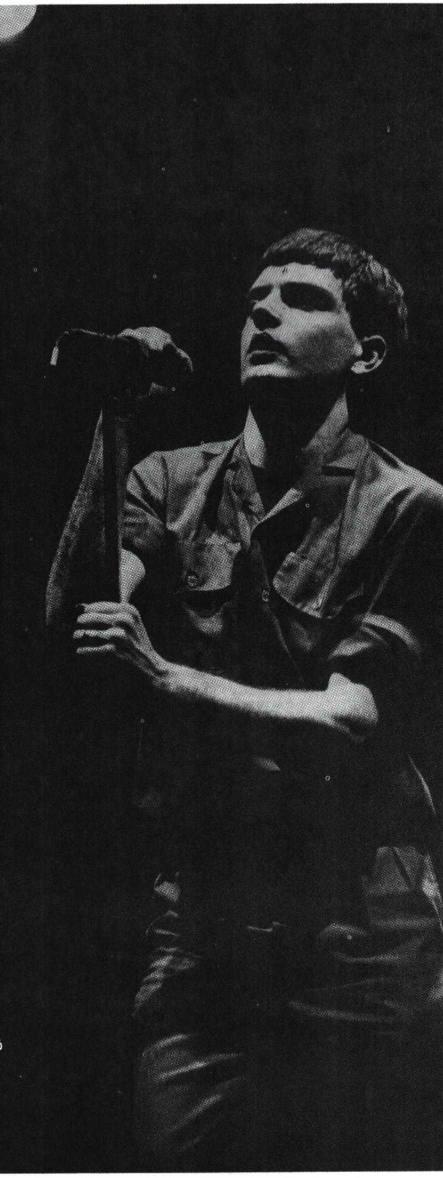

P.S.

NEW ORDER

Fura egy dolog ez. Háromszor olyan hosszú ideje, mint amennyi a Joy Divisionnek megadatott, immár csaknem egy évtizede létezik a New Order, mégis mindmáig olyan szerepet tölt be ebben a történetben, mint levél végén, dátum, aláírás után a P.S. ... Utóirat.
Tán igazságtalannak tűnik ez mindazok számára, akik az utóiratot olvasták előbb, s megtalálták benne a maguk számára fontos információkat. Pedig higyjék el, a megindító levelet a Joy Division írta a hosszabbra nyúló, feloldódó hatású utóirat elé - aki a kronológiát követte, bizonyára egyetért ezzel.
Körülbelül a gyászév elmúltával, 1981 tavaszán lépett először színpadra Ian Curtis nélkül a zenekar. Természetesen tartották magukat ahhoz a jóval korábbi egyezségükhöz, hogy ha bármelyikük bármely okból otthagyja az együttest, soha többé nem használják a Joy Division nevet. A dobos, Stephen Morris barátnőjével, Gillian Gilberttel (billentyűs) kiegészülve Peter Hook és Bernard Albrecht új fejezetet nyitott - miközben azért az első pillanatban meghökkentő, noha politikai töltést nyilván nélkülöző (s e sorok írója számára megmagyarázhatatlan) utalás a Harmadik Birodalom Új Rendjére (New Order) a Joy Division névválasztását idézte.
Ami ezután következik, mindazonáltal egy új zenekar története. A túlélőknek mindenekelőtt meg kellett küzdeniük saját múltjuk nagy, fekete árnyával. Ki kellett lépniük a világosságra.
Akik a New Order kezdeti koncertjeit látták, egyöntetű együttérzéssel számoltak be a zenészek erőfeszítéseiről. Két évig tartott a bizonytalanság, mire visszanyerték elveszített önbizalmukat. 1983-ban piacra dobták minden idők egyik legkelendőbb angol kislemezét, a Blue Mondayt, amit nem illik összekeverni Seress Rezső Szomorú vasárnapjával. A New Order Szomorú hétfőjéhez tudtommal nem fűződik öngyilkossági rekord. Zenéje kérlelhetetlen diszkó (közelebb az italo-irányzathoz, mint a vérbő fekete funkyhoz), szövege - a Karinthy által hallhatatlan giccsnek nevezett magyar világslágertől eltérően - egy prózaian szimpla szemrehányással kezdődik: "Milyen érzés így bánni velem?"
Ha az egyébként 1988-ban némileg újrakevert változatban ismét kiadott és ismét sikeres, monoton Blue Monday a New Order mukásságának reprezentánsaként a Joy Division gyönyörű hattyúdala, az 1980 óta többször - például a Swans által is - földolgozott Love Will Tear Us Apart mellé tesszük, a közös vonások mellett erős különbségek ötlenek szembe. Előtérbe kerültek a szintetizátorok és a diszkóritmusok, kevésbé komorak a színek. S persze hiányzik a karjaival csapkodó Ian Curtis, aki - egy borzasztóan rossz minőségű koncertvideó tanusága szerint - mintha láthatatlan démonokkal vívna szívszorító szélmalomharcot. Ian Curtis hangjában dráma volt; Bernard Albrecht (született Bernard Sumner) meg se próbál hozzá hasonlóan énekelni, hangja félszeg, visszafogott. Nem mutat be zavarba ejtő, magával ragadó lélek-sztriptízt.
A Joy Division fölkavart; a New Order nyugodtabb, nyugtatóbb atmoszférát teremtve játszik szélesebb közönség számára fogyasztható zenét.
Ám miként albumaik, például az 1985-ös Low-life vagy a fejlődésüket dokumentáló, 1987-es kislemezválogatás, a Substance dalai is mutatják, a Blue Monday korántsem az egyetlen, kizárólagos hangja az együttesnek. S mivel a hangvétel változása nem járt együtt a látvány fölcicomázásával, a titkokat sejtető távolságtartás, a függetlenség föladásával, a ma már világszerte népszerű New Order megőrizte hitelét és megszilárdította elődjétől örökölt pozícióját az alternatív zenekarok élvonalában.

Szőnyei Tamás

(Részlet a szerző Az újhullám évtizede című könyvének megjelenésre váró második kötetéből.)

MÉGSEM HAL MEG MINU

COIL

A (nyugati) történelem egy szelete

"Londonban Cosey Fanni Tutti és Genesis P. Orridge a művészeti előadások és a punk koncertek között mozgott. Az előbbi kísérletet COUM Transmissions-nek nevezték, míg az utóbbi Throbbing Gristle néven vált ismertté. 1976-ban mégis a COUM kiállítás botránya kapcsán váltak ismertté Londonban. A Prostitúció című kiállításuk a Kortárs Művészetek Intézetében olyan vihart kavart, amellyel nemcsak a sajtó, de még a parlamenti honatyák is foglalkoztak. A kállítás gyakorlatilag Cosey-ról készült képekből állt. Ezeken a fotográfiákon modellként volt látható különböző pornográf magazinokban. A sajtó annak ellenére köpködte őket, hogy a meghívókra látható nagy betűkkel rányomtatták: a kiállításra nem engednek be 18 éven aluliakat. Sőt a Londoni Művészeti Tanácsot azzal vádolták a bulvárlapok, hogy ha enged ilyen szemetet kiállítani, akkor a köz pénzét pazarolja. Ennek eredményeként a COUM többé nem állíthatott ki sehol Angliában. Ilyen státust csak egy évvel később vívott ki magának a Sex Pistols a zenében. Punklemezeiket feketelistázták a rádióállomások." (RoseLee Goldberg, Performance Art című könyvéből vett részlet; Thames and Hudson, London, 1988)

Iparizálódás

A fenti idézet nem említ egy másik személyt, aki mind a COUM Transmissions-nek, mind a Throbbing Gristle-nek (TG) tagja volt. Ő Peter Christopherson, barátai számára csak Sleazy, vagyis a Vacak. Akkoriban már ismert grafikus volt, aki a Hipgnosis nevű grafikus-csoport tagja volt. Ők a hetvenes években rengeteg rocklemez borítóját készítették el (közülük is talán a legismertebb a Pink Floyd borítóra került disznó, amely szintén ebben a grafikus-csoportban látott napvilágot.)
A TG negyedik tagja Chris Carter volt, akit már kora gyermekkora óta pszichedelikus varázslóként tartottak számon. A zenekar rengeteg anyagot jelentetett meg saját Industrial lemezkiadója révén. (Lemezeiket, saját koncertjeik kazettaváltozatát, sőt állításuk szerint ők készítették az első zenei videoklipet is.) Jelentős szerepük volt abban is, hogy a punk elterjedésével és saját kultuszzenekarrá válásukkal gyakorlatilag átformálták a zenei iparágat.

Az iparizálódás után

A TG 1981-ben adta utolsó koncertjét San Franciscoban. Erre a búcsúkoncertre valószínűleg azért került sor, mert megszakadt a kapcsolat Fanni Tutti és P. Orridge között, bár akkoriban sokkal ésszerűbb magyarázatokat igyekeztek adni. A négyes - saját bevallása szerint - a Throbbing Gristle-lel harcolta végig "az információs háborút". 1981 körül pedig úgy vélték, hogy küldetésüket teljesítették, tehát mindarról informálták a közönséget, amiről úgy gondolták, hogy a hatóságok nem fordítottak kellő figyelmet. De a TG felbomlása után mind a négy eredeti tag folytatta ugyanazon témáknak a feldolgozását, amelyek mindig is nagy fontossággal bírtak számukra: szex és halál.
Míg Fanni Tutti úgy döntött, hogy művészetét élettársával Carterral CHRIS AND COSEY néven folytatja, addig P.Orridge elvette feleségül Paulát és Christophersonnal PSYCHIC TELEVISION név alatt dolgozott tovább. Később kiderült, hogy a Psychic TV egy okkult szervezet alibi zenekara és a TEMPLE OF PSYCHIC YOUTH-t rejti magába (TOPY). Szemben a TG zajos zenéivel és Chris And Cosey electro popjával, a Psychic TV egyfajta hagyományos popzenekarrá vált. Ebben nagy szerepe volt a csoporthoz csatlakozott Alex Fergussonnak, aki a másik nagy kultusz-zenekar, az ALTERNATIVE TV gitárosa volt. Az Alternative TV vezetője, Mark Perry, pedig arról nevezetes, hogy ő volt az, aki útjára indította az első brit punkfanzine-t, a Sniffin' Glue-t. A TOPY-t talán az évszázad legnépszerűbb varázslójának, Aleister Crowley-nak az írásai befolyásolták leginkább, aki egyébként azt vallotta élete mottójaként, hogy "Tégy ahogy akarsz!". A Psychic TV első albumán - Force The Hand Of Chance - egyébként érdekes módon a TOPY két közreműködő tagjának mondanak még köszönetet: David Tibet-nek és Geff Rushtonnak, alias John Balance-nak.

David Tibet hagyta ott elsőként a Psychic TV-t, illetve a TOPY-t. Távozását valószínűleg az váltotta ki, hogy egyre több olyan ember csatlakozott a TOPY-hoz, akiknek az égvilágon semmi közük sem volt a Tégy ahogy akarsz! mottóhoz. Ezzel szemben legtöbbjük csak ügyeletes hősöket, szimbólumokat, ideálokat keresett. Így David Tibet megalapítja a CURRENT 93-at. Ezidő alatt John Balance már megalakította a Coilt, mint saját független vállalkozását, majd nem sokkal később kivált a Psychic TV-ből és a TOPY-ból, sőt magával vitte partnerét, Sleazyt is.

Végre a COIL

Először úgy kerültem kapcsolatba a Coillal , hogy valaki megadta a címüket és telefonszámukat, mint az egyik lehetséges kapcsolatot a TOPY felé. Ezenközben már megrendeltem First Transmissions nevű videokazettájukat, amely azonban nem érkezett meg. Amikor telefonon kapcsolatba léptem John Balance-szal, mentegetőzve mondta, hogy a video azért késik, mert a brit hatóságok betiltották, mint undorító produkciót. Ezt követően nemsokkal már londoni házukban kerestem fel őket egy interjú erejéig.

A ház

Balance és Christopherson egy utcában lakik Midge Ure-ral, a néhai Ultravox-ból, de semmiféle más kapcsolat nincs köztük. Házuk tele van könyvekkel, kazettá..kal és rengeteg számukra fontos fétissel, amelyek nagyon jól illenek a hely szelleméhez. Gondolok én itt az élő patkányokra és kígyókra, a sok játékbabára, a fényes réz péniszekre és a katolikus jelvényekre. Háztartásuk legfontosabb kellékei egyébként visszaköszönnek első videoklipjükön, amelyet Christopherson készített. A dal címe The Wheel (A kerék), de valószínűleg a televízióban sohasem lesz látható, mert Christopherson a dobütemet egy nagy fekete műfasszal veri.

Először is a COIL

Balance egyedül kezdett el 1983-ban felvételeket készíteni a Coil számára. Az első dalok címei: Á, mint álom; Vörös idő; Innen ide (a kétfejű titok). Ugyancsak abban az esztendőben került sor a Coil nagyon kevésszámú élő fellépéseinek egyikére Londonban. A performance során Balance és John Gosling (egy másik volt Psychic TV tag, aki azóta ZOS KIA néven alakított zenekart) saját ürülékükkel kenték össze egymást, míg a háttérben Marc Almond olvasta fel költeményeit How To Destroy Angels, vagyis Hogyan kell angyalokat pusztítani címmel.

Most már csak a felvételek

A How To Destroy Angels lett végül a Coil első lemezének is a címe, amelyet a belga Laylah kiadó dobott piacra. En-

EN EMBER

nek a maxinak, amelynek csak az egyik oldalán volt felvétel, mágikus funkciója is volt. A vas püfölésének hangjai - áll1tólag - arra is alkalmasak, hogy ezáltal koncentrálni lehessen a hímek szexuális energiáit. Ha még nem lett volna egyértelmű, akkor most elárulom, hogy ezek a fiúk nem érdeklődnek a lányok iránt. Két évvel később ismét világossá vált, hogy ez a két srác, - mint általában a fiúk - nagy élvezettel kenegeti magát ürülékkel. Ez a téma újból megjelenik a Scatology című első nagylemezükön (Scatology = beteges vonzódás mocskos dolgokhoz, különösen ürülékhez). A lemez az Übü Noir című felvétellel kezdődik, amely a francia író Alfred Jarry Übü király című darabjához igazodik. Abból is az a rész került megzenésítésre, amikor Übü papa beledugja a fejét a WC-be. A következő dal pedig már olyan embereknek állít zenei emléket, mint Nietzsche, Lautréamont (Maldoror), Dali, de Sade és a gyilkos/filozófus Charles Manson. De olyan témákat is feldolgoztak, mint félelem, LSD, nemi betegségek vagy a csatornamunkások születésnapi bulija.

Ezen az albumon mutatkozott be Steve Thrower, aki később a Coil harmadik tagja lett. Segített a zenei munkálatoknál Gavin Friday, a Virgin Prunes volt énekese, aki elsősorban a vámpír szerelemről dalolt. Ugyancsak megszólaltatott néhány hangszert Jim "Foetus" Thirwell, aki egyébként társ-producere volt a Scatology albumnak. A nagylemez óriási siker lett, különösen ha arra gondolunk, hogy itt kísérleti zenét játszó csoportról volt szó. Néhány kritikus még azt sem átallotta terjeszteni, hogy 1985 legjobb LP-je volt. De meg kellett jelenni az újabb lemeznek is, hogy tényleg áttörést érjen el a Coil. Ez a második album a Horse Rotorvator volt.

Ezzel sikerült gyakorlatilag megteremteni saját Coil stílusukat. Kemény ritmusok és dallamok, olyan feldolgozásokkal, mint Leonard Cohen Who By Fire című dala, amelyen Marc Almond is énekel. A lemez egy másik száma - Ostia - az olasz filmrendezőknek, Pier Paolo Pasolininek, állított emléket. Pasolinit egyébként saját autójával ölte meg fiatal szeretője, egy férfi kurva.

Így sokak számára az idők jelének tünt 1986-ban a Horse Rotovator, hiszen az AIDS, az apokalipszis lovasa már mindenfelé gyilkolt. Azóta számos kazettát, dalt és feldolgozást adtak ki a Coil tagjai, majd megjelentették a Gold Is The Metal című albumot. Ez tartalmaz sok be nem fejezett számot - régit és újat - és bár érdemes meghallgatni a töredékeket, ez mégsem tekinthető egységes harmadik nagylemeznek. Ugyancsak kiadtak egy EP-t, azaz mini albumot. Ennek egyik oldalán található a Clive Barker rendezte Hellraiser című horror film zenéje, amelyet azonban az utolsó pillanatban mégsem a Coiltól rendeltek meg, bár ők már végeztek a filmzene írásával. Az album másik oldalán pedig reklámfilmecskék dalai találhatók, mert Christopherson időközben átnyergelt a grafikáról a videoklip rendezésre. Több ismert légiforgalmi társaság, kozmetikumokat gyáró cég rendelt tőle reklámfilmet, amelyekhez a Coil írta a zenét. Videoklipeket elsősorban Marc Almondnak, vagy Diamanda Galasnak készített. Talán éppen ez a munka gátolja abban Coilt, hogy megjelentessék legfrissebb próbálkozásikat. Harmadik nagylemezüket éppen két és fél éve meg követőiknek The Dark Age Of Love címmel. Bízom benne, hogy nem kapták el azt a bizonyos vírust, nem úgy, mint barátjuk a rendező Derek Jarman. E borongós gondolatok helyett inkább azt ajánalnám befejezésül, hogy aki tudja nézze meg Jarman filmjét - The Angelic Conversation (Az angyali párbeszéd) - amelynek zenéjét a Coil szerezte. (A filmet egyébként a magyar klubhálózaton belül vetítik!)

A.H.Erlebnis
(Hága - Hollandia)

COIL - válogatott diszkográfia:
How To Destroy Angels - maxi
Scatology - LP
Tainted Love - maxi
Horse Rotovator - LP
The Anal Staircase - maxi
Gold Is The Metal - LP
Hellraiser - EP

Ha Londonban jársz, feltétlenül keresd fel az ICA-t. Kedves fogadtatásban lesz részed és garantáltan nem fogsz unatkozni. Elmúlt 40 éves, de leesik az állad, olyan fiatalosnak találod majd. 1968 óta működik ezek között a falak között az Institute Of Contemporary Arts (Kortárs Művészeti Intézet), amely az azt megelőző és azt követő két-két évtizedben egyaránt példamutatóan nyílt, bátor és előrelátó módon adott teret művészek és közönség találkozásának, legyen szó festészetről, szobrászatról, építészetről, formatervezésről, videóról, performance-ról, kortárs és rock zenéről, jazzről, vagy éppen aktuális politikai, tásadalmi, művészeti vitákról. (A mai épület megvásárlásához szükséges összeget képzőművészek és gyűjtők által aukcióra bocsátott alkotások bevételéből teremtették elő - 1987-ben, az intézet 40. születésnapja előtt egymillió font összegyűjtését célzó kampányt inditottak a bővítéshez, felújításhoz, s a pénzügyi stabilitás megteremtése érdekében.)

A kapun belépve, jobbra, az információs pult mögötti falon egy Picasso.

- Eredeti? - kérdeztem a kalauzomnak szegődött lányt a sajtóosztályról.

- Hogyne - felelte. - Picasso nagyon jóban volt Herbert Readdel és Roland Penrose-zal. Ezt a rajzot Roland Penrose lakásának falára készítette. Onnan hozták ide úgy, hogy kivágták a falnak azt a darabját.

Penrose és Read, az ICA alapítói azok közé a brit műgyüjtők, műértők közé tartoztak, akiknek féltve őrzött kincseiből 1948-ban egy Oxford Street-i mozi kibérelt alagsorában legelső kiállítását tartotta az ICA. A modern művészet 40 éve című tárlaton egyebek között Arp, Bacon, Brancusi, Braque, Calder, Chagall, De Chirico, Dali, Ernst, Giacometti, Kandinszkij, Klee, Kokoschka, Margitte, Matisse, Miro, Modigliani, Moore, Picasso, Man Ray és Roualt műveit mutatták be. Az 50-es és 60-as években, a Dover Street-en működő ICA szűk falai között kaptak először jelentős fórumot a brit pop art képviselői, Richard Hamilton, Eduardo Paolozzi, stb.

Az ICA is naprakész, nyomon követi a nemzetközi művészeti élet alakulását és tág teret ad a kísérletezésnek. "Kortárs művészettel foglalkozni veszélyes és néha népszerűtlen dolog" - vélekedett Bill McAlister igazgató. "Azt jelenti, el kell fogadnunk az ismeretlen kihívását, az ismeretlenét, amelyet még nem dicsőítettek vagy elemeztek kritikusok és történészek. Mégis, mindig az a helyzet, hogy a mai ismeretlenekből lesznek a holnap nagyjai..."

Ebben a szellemben működik immár több, mint négy évtizede az ICA.

Ahogy az itt bemutatkozó képzőművészek legjobbjaitól később a modern gyüjteményére oly büszke Tate Gallery vásárol, úgy az itt fellépési lehetőséghez jutó zenészek számára is remek ugródeszke az ICA. Rendszeres Rock Week-jein - ezeknek az egyhetes koncertsorozatoknak a száma már húsz fölött jár - nagy valószínűséggel a következő évek klasszikusaival találkozhat az érdeklődő. Szinte végtelen az ICA - székek nélkül - 400 fős "nagytermét" az elmúlt évtizedben megtisztelők listája: Cabaret Voltaire, Fall, Raincoats, Au Pairs, A Certain Ratio, Durutti Column, Smiths, Aztec Camera, Orange Juice, Joseph K., Associates, Sade, Everything But The Girl, Bronski Beat, Thompson Twins, Cocteau Twins, Lydia Lunch, Sonic Youth, Swans, Pogues, Billy Bragg, Prefab Sprout, Redskins, Woodentops, Microdisney, Jesus And Mary Chain stb.

Itt volt a londoni bemutatója David Byrne fúvószenekarra írt The Knee Plays című alkotásának, s az ICA produkciójában - igaz, a Dominion színházba kihelyezve - adta elő Laurie Anderson a United States című performance rövidített (négyórás) verzióját. Itt, az ICA-ban vitték szinre Michael Nyman zenéjével Oliver Sacks művének operaváltozatát (The Man Who Mistook His Wife For A Hat - A férfi, aki összetévesztette a feleségét egy kalappal), itt szerepelt David Bowie a La La La Human Steps elnevezésű modern kanadai táncegyüttes társaságában, s rendeztek itt nemzetközi cigányzenei fesztivált is, mások mellett a magyar Kalyi Jag fellépésével.

A punk születésének előestéjén az ICA-ban állította ki óriási felzúdulást keltő pornófotóit Cosey Fanni Tutti, akit a Throbbing Gristle együttesből ismerhettünk, s itt történt, hogy az Einstürzende Neubauten tagjai a szinpad szétverése után a padlóba is lyukakat fúrtak a hangszerszámaikkal.

"Az ICA hihetetlenül gazdag kultúrforrás Londonban, nagyon hiányozna, ha nem lenne" - mondta David Byrne. "Láttam itt kiállításokat, vásároltam könyveket, kivettem videókat a könyvtárból, filmeket néztem és meg is ebédeltem..."

Évente 500 ezer ember teszi ugyanezt; az ICA a hét minden napján nyitva. Független intézmény lévén a fenntartása 70 százalékát saját bevételeiből kénytelen fedezni, és mivel az itteni programok, bemutatók jelentős része nem kimondottan a kommersz kategóriába tartozik, ezért külső támogatásra is rászorul. "Talán éppen annak következtében, hogy az ICA mindig féltve őrizte függetlenségét, csak töredékét kapja annak az állami támogatásnak, mint amit a hasonló hírnevű intézmények kapnak. "Szükséges a függetlenség" - szögezte le az igazgató -, "mert ez táplálja az energiát és vitalitást, amely a kortárs művészeti központok modelljévé teszi az ICA-t."

Szőnyei Tamás

PUNk - KOrSZAKi

Azért a jó öreg Orwell sem tudhatott mindent előre. Arról például sejtelme sem lehetett, hogy 1984-ben a Közép-Kelet-Európai Kettes Leszállópályán majd pont a Kommunista Ifjúsági Szövetség egyik politikai munkatársa lesz az, aki lehetőséget biztosít a magyar punkzenekaroknak, hogy felvételeket készíthessenek profi stúdiókörülmények között.
De ne szaladjunk nagyon előre. A történet akkor veszi kezdetét, amikor Burger András a Budapesti KISZ Bizottság politikai munkatársa belevág, hogy a lehetőségekhez képest tisztességesen foglalkozzon a neki kiosztott területek egyikével, a középiskolás zenekarokkal. A nyolcvanas évek elején vagyunk. A társadalom tudathasadása egyelőre még csak a felszín alól érkező jelzésekből érzékelhető. Igaz, mind inkább tagadhatatlanul. Míg a magát nagynak nevező nemzedék arról álmodozik, hogy előbb-utóbb eljön az ő ideje, és a tudományos gerontoktácia korának végeztével elfoglalhatja azokat a pozíciókat, melyek megilletik. A kádári konszolidáció történetében - nem először - a zene az, mely szeizmográfként működik. A rock and roll, a punk, az újhullám készen áll, hogy alternatívát kínáljon a hivatalos szervezetek által alig "tiltva" megtűrt popzenével szemben. A Neotonnal és a Piramissal, mint két szélsőértékkel, meghatározott területen kívül "érthetetlen" népszerűségnek örvend a Beatrice-HBB-P.Mobil feketebárány szentháromság. Az újbeszél eufémizmus remek kifejezésével sokszorosan hátrányos helyzetűnek titulált ifjúsági rétegek szükségleteiből táplálkozó punk-blues-hardrock egyre kezelhetetlenebb jelenséggé válik, és nem áll meg a szimpla-rock-and-roll-isteneket-igét-hirdetnek-egy-huszas-beugróért mechanizmusánál. Kitör a zenekaralapítási láz. A középiskolákban a fénysebességet megszégyenítő tempóban alakulnak a kamaszbandák. Juventus-ventus lendület, elkeseredettség, düh, a képmutatás ortodox gyűlölete akkora lökést ad a "kisgenerációnak", hogy az szép lassan kezdi átformálni a honi popzenét. Mindez persze a fölszín alatti izzás, erjedés. Az erupciót megelőző állapot.
Burger: Az én feladatom az volt, hogy segítséget, valamilyen támogatást adjak ezeknek az együtteseknek. Tehát a koncepció nem az volt, hogy foglalkozzunk a punkokkal.
Alterock: Hogy működött a mechanizmus? Ők zenéltek, "rendszerellenes-kedtek", te meg elvitted a balhét?
Burger: Pontosabban fogalmazva saját eszközeimmel segítséget nyújtottam, hogy saját közönségük előtt léphessenek föl. Mert ahhoz, hogy kiderüljön, ér-e valamit egyáltalán egy ilyen zenekar, ahhoz koncerteznie kell. Ha nem jók, előbb-utóbb kimúlik a dolog, nem áll meg a lábán. De ehhez idő kell.
A középiskolás zenekarok kilencven százaléka punkot játszott. Nem hagyta hát őket figyelmen kívül senki. Hitelesek voltak, mert saját életérzéseikről énekeltek, arról a sivárságról, ami a betongettókban fölnőtt srácokat nyomasztotta. Nem kell különösebb fantázia megtalálni az összefüggést a No Future életérzés térhódítása és a valós állapotuk között.
De az is igaz, hogy az elégedetlenség nem volt kizárólag az ő privilégiumuk.
A Faxni (jazz-rock) arról énekelt, hogy csöpög a csap, a Sikátor meg arról, hogy "ó gyilkos peronoszpóra, mit tettél a szőlőmmel!"
Alterock: Térjünk vissza oda, hogy a mechanizmus miként működött.
Burger: A bandák játszottak, a jelzések meg hozzám futottak be, hogy már megint milyen botrányt csináltak a zenekaraid! Rákérdeztem, mi történt valójában. Többnyire kiderült, nem ők tehettek arról, ha tényleg botrány volt, hanem a nem megfelelő szervezés, az értetlenség. Bár olyan is volt, hogy maguk a szövegek elegendőek voltak a skandallumhoz. Ezeket az "ügyeket" leggyakrabban sikerült rövidre zárni. Mondjuk úgy, hogy a retorziók rajtam keresztül kellett, hogy érvényesüljenek, ezért tompíthatóak voltak. Persze többről volt szó, mint néhány zenekar "renitenskedéséről". A popzene megcsontosodott viszonyai közepette lehetőséget akartunk teremteni arra, hogy ezek a bandák bekapcsolódjanak a hivatalosan is elismert vérkeringésbe. Olyan rendszert akartunk kidolgozni, amelyben közvetlen utat tudunk biztosítani nekik, hogy bejuthassanak a legális csatornákon át. Tehát Ki Mit Tudokon, országos amatőr könnyűzenei találkozókon.
(Itt álljunk meg egy pillanatra. Könnyen kijelenthető az utólagos bátrak haláltmegvető merészségével, hogy ezek az évek nem voltak az önszerveződést toleráló idők. Több példa is kínálkozik erre. Az egyik ezek közül az Amatőr Könnyűzenei Klub és Stúdió nevű vállalkozás, mely jórészt azért fuladt be, mert akadtak önkéntes fiókhaynauk, akik mindent megtettek, hogy ne tudjon egzisztálni. Az indokok gyakorta egészen nevetségesek voltak. A közvetlen pártirányítást, illetve annak jogát kevéssé sikeres muzsikus Merczer András és Muzsay András vindikálta magának. Számukra elfogadhatatlan volt ez a mozgolódás. De nem tudtak kibékülni már az új bandák nevével sem. Elfogadhatatlannak minősült a Pokolgép, az OAS-II, a Protokoll Páholy (P2). Casus belli volt, van és lenni fog.)
Alterock: Szerintem a legjelentősebb eredményeket az 1984-es év (Orwell, ha ezt tudtad volna!) hozta. Balatonszemesen a KISZ táborban közel negyven zenekar gyűlt össze, hogy az odatelepített LGM stúdió jóvoltából tisztességes minőségben vegyék föl a dalaikat. Közöttük akadt számos punk zenekar is. Azután ugyanők egynapos fesztiválon vehettek részt a Budai Ifjúsági Parkban, ahol olyasmi történt, ami még soha eddig. JÓ HANGMIŐSÉGBEN szólalhattak meg.
Burger: A táborba akárki eljöhetett, aki jelentkezett, és befizette a részvételi díjat, amiből különböző támogatásokkal egyetemben fedezni tudtuk a költségeket. Ott volt a Auróra Cirkáló, a Rizikó Faktor, a Tizedes meg a többiek, a Marina Revü, és a magát éppen akkor punknak definiáló VHK is. Meg kell jegyeznem, hogy ők voltak az egyetlenek, akik kikászálódva a Mercedesből, kezükben pezsgős üveggel, nyomban kijelentették, nem akarnak fizetni.
Alterock: A társaság ennél persze színesebb volt. Tette tiszteletét a Faxni, Dinnyés József daltulajdonos és a Negyedik Műszak kórus valamint hard rock, jazz-rock és újhullámos társaságok. Igazíts helyre, ha rosszul emlékeznék, de semmi igazán jelentős gubanc nem volt, ha csak az nem, hogy az idegenforgalomban edződött szemesiek kissé meghökkentek a tarajak látványá-

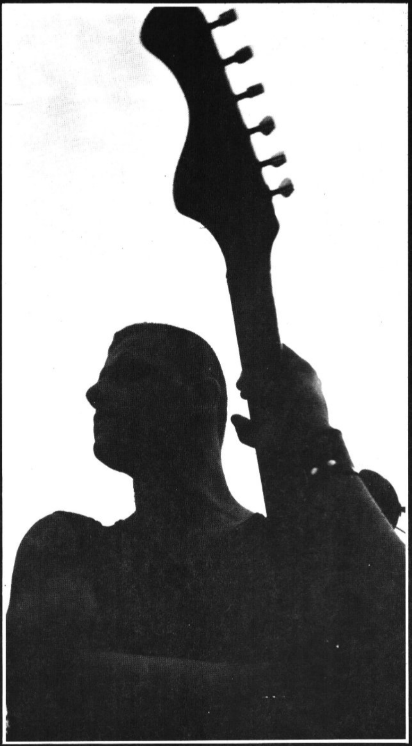

dokUMeNtuMok

tól. És a környék teli volt fővárosi illetőségű URH-s Zsigulikkal.
Burger: A táborba rendőr nem tehette be a lábát. Így szólt a megállapodás az ügyeletes szervekkel. Mert akkor részükről biztosítani kellett a dolgot, lévén ezek a társaságok jórészt törvényen kívüliek, gyanúsak, nem kívánatosak. De balhé tényleg nem volt. Mindössze egyetlen ágy tört el, ennyi kár keletkezett. Nem léptük túl bármelyik másik szabvány KISZ-es összejövetel kereteit.
Alterock: Minek tudod ezt ma be?
Burger: Ugyanannak, aminek akkor. Ezeket a srácokat a perifériára szorítottság vadította meg, a kívülrekesztettség. Amint nem volt mi ellen lázadni, kivel szemben állni, rögtön más volt az ábra. Hosszú, éjszakába nyúló beszélgetéseink voltak egymással. És nem főleg zenéről. Emberként kezelve őket, emberi reakciókkal válaszoltak.
ALterock: Az elkészült felvételekkel mi lett?
Burger: A mesterszalag a Hungaroton birtokába került, ugyanis a Start márka egyike volt a dolog támogatóinak. Hogy azóta mi van vele? Nem tudom. Készültek videók is. Ezeket a kazettákat egy előadáson valaki ellopta tőlem.
Alterock: Pedig ugye ezek ma már...
Burger: Fölbecsülhetetlenek. Talán még annál a srácnál, aki fölvette őket megvannak. A zeneanyag kazettán nálam található.
Alterock: Miért nem sikerült megvalósítani végülis azt, hogy ezek a srácok megfelelő helyükre kerüljenek a magyar zenei életben?
Burger: Ez már egy másik történet. Bizonyítékok nélkül csak rágalmazás lenne, amit elmondhatnék róla. A történet főszereplője igencsak ismert, módszerei nem kevésbé. A lényeg az, hogy ezen az ellenálláson megtört a szándék.

Na ja. Megint egy történet, az ebből-is-lehetett-volna-valami skatulyából. De nem lett. Azaz ez így nem igaz. Mert Burger András ténykedése nyomán pályára kerültek, vagy pályán maradtak olyan egyéniségek, akik aztán a nyolcvanas évek végén jelentős szerepet játszottak. Mint például Vigi (Auróra), Rupaszov (Trottel).
Egy korszak hordalékai voltak ezek a történések. Ma már adalékok ugyanezek az etapnak a ...mijéhez is? Jobb megértéséhez? Árnyaltabb értékeléséhez? Szóval valami hasonlóhoz.

Hetesi Péter Pál
Fotó: Trencsényi Zoltán

CRASS

a mítosz vége

A Crass a nyolcvanas évek egyik legellentmondásosabb zenekara volt. A hivatalos sajtó tulajdonképpen mindvégig ignorálta őket, működésüket szűnni nem akaró rendőrségi zaklatások és bírósági tárgyalások nehezítették. Ennek ellenére következetesen járták útjukat, amelyet ők maguk választottak és megvalósították mindazt, amiről Joe Strummer (Clash) és Johnny Rotten (Sex Pistols) a punk robbanás idején csak beszélt. Miközben a sajtó tehetségtelen zajcsinálóknak és felforgatóknak nevezte őket, saját lemezkiadót alapítottak Crass Records néven, többször visszautasítva az olyan kiadók milliós ajánlatait, mint a CBS, vagy az EMI. Maguk készítette lemezeik százezres példányszámban keltek el, a FEEDING OF 5000 aranylemez lett. Bevételeikből Londonban anarchista centrumot hoztak létre, s az ő segítségükkel vált ismertté sok, ma már népszerű angol zenekar. A Crass ellen irányuló sajtóblokád ellenére egyre ismertebbek lettek, kezdtek "divattá válni". Ekkor úgy határoztak, hogy feloszlanak, mert nem akartak "fogyasztott termék" lenni. A Crass az utóbbi 10 év talán egyetlen zenekara, amely mindvégig megőrizte saját magát s nem kötött kompromisszumot.

Eve: Kezdetben amikor a Crass nevet választottuk, reméltük, hogy többet jelent majd, mint nyolc személyt, s valóban a békét hordozza majd magában radikális inspirációval és eszmékkel. Reméltük, hogyha meglátják a Crass jelet, az egy új világot szimbolizál majd.

Penny: Azt mondod, hogy azt remélted, a Crass jel egy új világot jelképez majd. Mivel magyarázod, hogy sokkal többen festik a falakra, dzsekikre, mint ahányan tényleg hisznek az eszmében amit képvisel, s ezeknek az embereknek a Crass az erőszakot és az antiszociális viselkedést jelenti?

Eve: Szerintem te a Crass szóról beszélsz, a jel az más. Azt hiszem, hogy ahogyan "ostoroztuk" azt a társadalmat amiben élünk, s ahogyan visszautasítottuk ezt az erkölcsi építményt, amiben neveltek, a hatóságot, a hatalmat, kivívtuk a rendszer ellenszenvét, hogy agresszívaknak és erőszakosaknak tituláljanak minket. Az emberek nagyon felületesek abban, ahogyan a médiáik által sugallt dolgokat felfogják és értelmezik. Bedőlnek nekik. Sok koncertünk még azelőtt be lett tiltva, hogy odaértünk. A hírnevünk megelőzött minket, s ahogy megtudták, hogy a Crass jön, biztosak voltak, hogy erőszak lesz. Sajnálatos, hogy nem képesek túllépni a felületességükön, ha messzebb keresgéltek volna, talán megértik, hogy nem úgy van, ahogy gondolták, vagy hallották. Egyértelmű, hogy néha megtörtént, kellemetlenségeink voltak a koncertjeinken, de közel sem volt olyan erőszak, mint amit néha a társadalomban tapasztalhatsz.

Penny: Ha a Crass szövegeit olvassuk, észrevesszük, hogy teli vannak erőszakos, agresszív kifejezésekkel, képekkel, a társadalmat gyalázó és sértő támadásokkal. Hogyan tudod ezt összekötni a "világ erőszak nélkül" koncepcióval?

Eve: Mindenekelőtt az erőszak nem a megfelelő szó, soha nem csináltunk semmi erőszakosat, még a szövegeinkben sem. A dühöt és a szembenállást fejeztük ki szenvedéllyel, autentikus őszinteséggel és ezt nem lehet erőszaknak minősíteni. Ez a kifejezés nem illik ide, s ha az emberek nem képesek túljutni ezen a felületes szemléleten, megállnak ennél a szónál azért, hogy azt mondhassák agresszívak vagyunk, akkor azt hiszem semmit nem tehetünk azon kívül, hogy folytatjuk, s az idő múlásával talán helyreállnak a dolgok.

Penny: Idáig az erőszak és a szenvedély közötti különbségről beszéltél. Hol a helye szerinted a szenvedélynek a hétköznapokban? Összeköthető-e a szenvedély a vággyal? Szenvedély-e a vágy és mikor válik a szenvedély erőszakossá?

Eve: Kicsit bonyolult kérdés, gondolkoznom kell rajta, de van erről egy személyes koncepcióm.

Penny: Na igen. De ezalatt az elmúlt hét év alatt a Crass mindvégig azt mondta az embereknek, hogy saját maguk formálják életüket s gondolataikat. A Yes Sir, I Will utolsó mondata: "Nincs más hatalom csak te magad!" Végeredményben nyilvánvaló, hogy a személyes érzések a szenvedély természetéről ugyanazok alapjában véve, mint amit a zenekar is magáénak vall. Márpedig a Crass egy Közösségnek vallotta magát az elmúlt évek folyamán, ahol az Egyén nem volt előtérben s ez egy kicsit ellentmondásosnak tűnik egy olyan zenekarnál, aki azt hirdeti hogy az Egyén és az egyén öntudatra ébredése az, ami számít. Érzéseid a szenvedély természetéről a Crass érzései voltak egy bizonyos értelemben.

Eve: Lehet, hogy megváltoztam azóta amióta az Acts Of Love-ot csináltam. (Az Acts Of Love Eve Libertine szólólemeze - a ford.) Bizonyos esetekben a szenvedély hiba lehet. Azt hiszem, hogy az embernek lehet személyes véleménye egy csoportban vagy közösségen belül is. Én, amikor a színpadon a Crass szövegeit énekelem mindig á.éreztem őket, de lehet, hogy ha több személyes dühöt, érzést vittem volna bele, még szenvedélyesebben adtam volna elő. Ez ennyire összetett. Provokálhatod a szenvedélyt az emberekben, de nem mindig ez a megfelelő emóció...

Most a szenvedély kifejezést egy ze..ekarral kapcsolatban használjuk. Valaki elfogadta, hogy részt vesz benne, s elfogadta azt, amit a zenekar mondani és tenni szándékozik. Ebben az esetben a szenvedély, a személyes őszinteség a csoport és mondanivaló iránt. Ez a személyes szenvedély összekapcsolódik a zenekarban és azon túl. De velünk kapcsolatban azért használtam a szenvedély szót, hogy a kérdés eredetét leírjam, mert a kérdés kiindulópontja és a kutatásunk valódi célja a düh eredete... Az a benyomásom, hogy néha rosszul értelmezzük a szenvedélyt, láttam a következményét... gyakran megtörténik, hogy az emberek kifogásnak használják az ellen, ami rossz a társadalomban, de valójában menekülnek valami elől és rejtegetnek valamit (hibákat) ami bennünk van.

Penny: Mindebből az derül ki, hogy a Crass néha rosszul alkalmazta a szenvedélyt. Úgy gondolod, az Acts Of Love őszintébb?

Eve: Nem hiszem, hogy a Crass rosszul alkalmazta volna, kezdettől fogva mindig őszintén cselekedtünk, de a vége felé, - most csak a magam nevében beszélek - szerintem túlságosan elragadott minket a politika és kevesebbet foglalkoztunk azzal, ami ezen túl tud lépni. Nagyon könnyű a szenvedélyünk áldozatává válni, de nagyon veszélyes is. Számomra az Acts Of Love a kezdet. A versek és az illusztrációik jóval azelőtt készültek, hogy a Crass megalakult volna és azt lehet mondani, hogy részét képezik azoknak a forrásoknak és elképzeléseknek amik minket motiváltak. Számomra ez egy fajta visszatérés, de nem megfordulás. Visszatérés ennek a személyes és egyéni motivációnak a forrásához. Ennek a lépésnek a megtétele arra inspirált minket, hogy folytassuk és csináljunk mást is. Minden amit a Crass-szel elértünk ezalatt a hét év alatt, természetes fejlődés és terjeszkedés volt és számomra az Act Of Love volt az ideális ami következhetett. Bizonyos szemszögből ez egy újraértékelés, olyan, mintha régi önmagunkra emlékeznénk. Az utóbbi időben a harag, a düh amiről már beszéltünk annyira elborította az agyunk, hogy nem figyeltünk arra, miért is van bennünk. Ez a düh ma is létezik, de egy felújított koncepcióval.

Penny: Mi ez az új perspektíva?

Eve: Valami, ami bennünk van. Szerintem a befelé fordulás. Saját magunkat vizsgáljuk ahelyett, hogy külső dolgokkal foglalkoznánk.

G: Penny, elhatároztad, hogy zenét írsz az Act Of Love-ra. A Crass eddig külső jelenségekről beszélt, megpróbálva megmagyarázni azokat anélkül, hogy személyes érzéseket belevitt volna. Szerinted az Act Of Love jobban elérheti az embereket, mert sokkal személyesebb dolgokról szól, mint egy külső állítás?

Penny: Ami engem illet, azok a dolgok, amik engem inspiráltak, nem kötődtek a politikához olyan értelemben, mint a Crass-nél a kezdet kezdetén. A versnek, a festészetnek ugyanannyi hátrahagyott tanuvallomása van arról, amit az emberi szellem alkotott, az emberi létezés végnélküli kutatásból a szellemi életben és annak megvalósításában. Monet Tavirózsáitól Brahms szimfóniájáig, számomra ezek mind a soha le nem győzhető emberi szellem kinyilatkoztatásai, megnyilvánulásai, amelyek mindig léteztek az emberi történelemben és a történelem ellenére. Valaki, anélkül, hogy nagyot tévedne, azt mondhatná, hogy a történelem folyamán a hatalmon lévők, a gazdagok, a gonoszok és a rossz konspiráltak, hogy az emberi szellemet lerombolják. A modern társadalomban minden lehetőség adva van ehhez. Azt szeretném, ha az Act Of Love hozzájárulhatna ehhez a szellemi dokumentációhoz és a hét év szelleméből, amikor a Crasst csak, mint egy punk zenekart emlegették, egy kis rész eltűnjön. Azt hiszem, a népszerűségünk egyik oka az volt, hogy a közönség felismerte azokat az értékeket, amit megpróbáltunk nekik adni. Nem csak e kemény és halandó Föld eseményeiről szóltunk, hanem az emberi szellem értékeiről és teljesítőképességeiről, ami képes felülemelkedni a mindennapok borzalmain.

Eve: Véleményed szerint a századról századra fennmaradó munkák, festmények, a zene, olyan emberek művei, akik mind megpróbáltak hozzájárulni az emberi szellemhez, korrigálni tudják a borzalmakat, amelyek mindig jelen lesznek a világban?

Penny: Minden aminek értéke van az emberi dolgok világában, az ember szellemének keserves munkájával született. Az egész kultúra, életünk, csak azáltal az emberi szellem erőfeszítései által létezik, amely a békét, a szeretetet, a jövőt kutatja. A történelem folyamán a háborús bujtogatóknak soha nem sikerült végezni ezzel a hallatlan, nagy életvággyal és perspektívakereséssel. Az Acts Of Love hozzájárulása minimális, de remélem, hogy "egy cseppel több lett a tengerben". A

Crass, mint zenekar egy olyan embercsoport közepén foglalt helyet, amelyik egyre jobban elszigetelődött egy "gettóban". A társadalom egyre keményebbé vált számukra, a rendszer rázárta kapuit az ellenszegülőkre, minden ellenzékire. Könnyű megoldás az Államnak, hogy idiótáknak titulálva minket úgy reagáljon a punkra, mint ahogyan ezt nap mint nap tapasztalhatjuk. Ugyanezek az emberek azok, akinek Van Gogh kép lóg a falukon, amiért milliókat fizettek. Pedig Van Gogh, Mozart, vagy Beethoven punkok voltak. A történelemben ők vitték előre a dolgokat megállás nélkül és végülis azt hiszem, hogy az egyetlen lehetőség végső célunk, a harmónia elérésére az egyéni erőfeszítés és az emberi szellem kinyilatkoztatása.

G: Adva lévén az emberi szellem, a tény, hogy az emberek továbbra is minden téren ragyogó dolgokat alkotnak, hogy a szellem továbbra is kreál, és mi felismertük ezt a hatalmat, valamint a hatalmon levők is tisztában vannak ezzel a ténnyel. De azt hiszed, hogy elegendő, ha csak az emberi szellem remek kinyilatkoztatásainak tradicióit folytatjuk? Mert ahogy mondtad, a mindenkori hatalom mindig készen áll az ellentámadásra, a végső leszámolásra. Tudatában vagyunk, hogy a kormányok felismerték az emberi szellem erejét és megragadnak minden lehetőséget, hogy végleg megsemmisítsék azt és az embereket saját akaratuk alá vessék...

Penny: Azt lehet mondani, hogy elég rosszul csinálják. A bujtogatók és a hozzájuk hasonló őrült hiábavaló kísérletei elenyészőek a reményhez képest, amit a művészek, zenészek, költők adnak. Valamilyen szemszögből Baudelaire versei sokkal jelentősebbek a történelemben, mint Hirosima.

G: Az a probléma, hogy Hirosima az, ami évről-évre "újra éled" a köztudatban, Hirosima az, amit rivaldafénybe állítanak az alkotások helyett.

Penny: Ez egy kétoldalú dolog és elkerülhetetlen. Ezen a héten minden este vitával egybekötött filmvetítések voltak mindenütt az Egyesült Királyságban Hirosima tanulságáról, egy az Egyesült Királyság ellen irányuló esetleges nukleáris támadásról. Eredetileg cél az emberek megfélemlítése volt és nem pedig az ismereteik bővítése. Ez korlátok közé szorítja őket, mert félelmük pszichológiai rabszolgaság. Sajnos a Crass is követett el hibát, amikor akaratlanul is, de az emberek félelmére épített. Régi fellépéseinken néha a félelmet személyesítettük meg és ez egy negatív érzés, negatív erő. Ugyanakkor fontos, hogy az emberek tudatában legyenek a dolgoknak, tudják mi történt Hirosimában, vagy a koncentrációs táborokban. De ha félelemben élnek, életük be van határolva. Meg kell találni az egyensúlyt a tájékoztatás és a megfélemlítés között. Gyakran ami egyszerű információközlésnek tűnik nem más, mint szándékos félelemkeltés... az állam hasznára.

G: Miért tulajdonítasz Baudelaire-nak nagy jelentőséget?

Penny: Mert az egész kultúra gyakorlatilag az olyan emberek művein nyugszik, mint ő.

G: Lehet, hogy egy átlagember soha nem hallott róla...

Penny: Az angol átlagember soha sem hallott Oscar Wilde-ról. Pedig a brit modern kultúra egyik legfontosabb alkotója. Életmódja, koncepciója, s minden amit kifejez, észlelhető az angol életben. Ugyanúgy, ahogy Sartre gondolatai részét képezik a francia életnek, de ennek ellenére franciák százezrei soha nem hallottak róla és nem olvasták műveit.

G: Persze! Mennyire ravasz a társadalom erkölcse! Ez is hatalmas forrás és éppúgy jelen van az ember életében mint O. Wilde, a nukleáris bomba, vagy Shakespeare. Századról századra fennmarad, de elbírálása függ a hatalomtól, a médiáktól, az iskolától, a családtól, a rendszertől amiben élsz. Ennek következményeképpen számos radikális gondolat megváltozik, megváltoztatják. Vegyük pl. Shakespeare-t aki saját korában valószínűleg radikális gondolkodó volt. Századokon át tartó útja folyamán csaknem az egyszerű szórakoztatás szintjére süllyesztették. Rajtunk múlik, hogy visszaadjuk eredeti jelentését, hogy mindenki keresse, ki is volt ő valójában. Ugyanez a helyzet Baudelaire-rel.

Penny: Egyetértünk. Lényegében, ha a kreativitást szembeállítjuk a rombolással, elkerülhetetlenül az utóbbi győz. Bizonyosfokon ez egyike azoknak a dolgoknak, amiknek nem voltunk tudatában, amikor elkezdtük Crasst. A kreativításnak önmagában kell megtalálnia a motivációt, nem pedig ellenzékiségében. Tájékozottnak kell lennie és tudatosnak. Abban a pillanatban, mikor a kreativítás az összehasonlítás vagy a valamivel való szembeállítás csapdájába esik - meghatároztuk.

Pedig a kreativítás célja a meghatározatlan dolgok leírása, formát alkotni és formát adni annak, aminek nincs. Ha a formát az állam határozza meg nem beszélhetünk többé kreativitásról. Tudatában kell lennünk a szociális és politikai feltételeknek, körülményeknek, hogy elkerülhessük őket, kivonhassuk magunkat alóla, így engedve meg az alkotásnak a szabadságot. Egész életemben egyfajta hit vezérelt. Nem valláshoz kötődő, hanem egy teljes hit, feltétlen, totális, annak a tudata, hogy létezik valami, ami sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint az én életem, vagy bárki másé. Soha nem féltem sem a bombától, sem semmiféle hatalomtól, hatóságtól, mert tudom, ezeknek a dolgoknak semmi jelentőségük, a lényeg az több, mint a mi halandóságunk. Amig nem értjük meg ezt, nem választhatjuk meg, hogy mi akarunk lenni, mert körülményeink, életfeltételeink és korlátaink áldozatai vagyunk. Nem hiszem, hogy végbemehet valami anélkül, hogy ezt mindenki megértené, anélkül, hogy mindenki tudatában lenne saját létének.

A KANAI francia fanzine-ből fordította és a bevezetőt írta

Rupaszov Tamás Trottel

PSZICHEDELIKUS ÉDESSÉG

Amikor először hallottam ezt a skót zenekart rögtön a hatvanas évek egyik underground bandája a The United States of America jutott eszembe. Egyedül tőlük hallottam ilyen hömpölygő, zúgó gitárzenét, bár az magasabb hangfekvésű volt, csakúgy mint az énekesük hangja. Itt viszont az énekes is szervesen illeszkedik ahhoz a mély tónusú, mégis sodró lendületű hangzásvilághoz, melyben a kritikusok olyan neves elődök hatásait vélik felfedezni mint a Beach Boys, Velvet Underground, Iggy and the Stooges, Doors.
A szokatlan elnevezésű The Jesus And Mary Chain-t tartják napjainkban az angol rock zene egyik legjobb "kinyilatkoztatójának" és megújítójának. A Reid testvérpáros által alakított Glasgow-i zenekarról a következőket írta a New Musical Express a 80'-as évek derekán: "Az édes melódiák és az érzékszerveket támadó gitárhangzás összekapcsolása légkalapácsként hat a hallgatóra. Dalaik nem lépik túl a három percet, de koncerten akár huszonöt percesek is lehetnek ("Maximum 25 perc" - vallja Jim Reid - "mert nem vagyunk olyan jó együttes, hogy ennél többet játsszunk").
Arroganciájuk megőrzi azt, amit a Sex Pistols hozott a zenébe.
Első koncertjeiken káosz és anarchia uralkodott a színpadon, ami előre nem látható reakciókat váltott ki a közönségből. Ezért a hasonló profilú együttesekkel együtt csak kis klubokban engedték őket fellépni.
Különösen nagy port kavart az a balhéjuk, ami 1985 március 15-én North London Polyban történt. A tömeg egy részét nem engedték be biztonsági okokból a koncertterembe. A feldühödött kintrekedtek több jegy eladását követelték. A dolog odáig fajult, hogy a rendőrség beavatkozása elkerülhetetlenné vált. Később az énekes jóhiszeműen, de felelőtlenül kinyittatta a kapukat, aminek hatására olyan dulakodás kezdődött a nézőtéren, hogy még a színpadon lévőket is megtisztelték egy repülő borosüveggel. Az elkövetett hiba feldúlta az egész zenekart. Igaz ez negatív legenda, de hírnévhez juttatta őket.
Ellenben megnehezítette a normális munkát, ugyanis az utolsó pillanatban a szervezők lemondták a turné további részét. Egy jó menedzser kihasználta volna a szenzációt a hírnév érdekében (lásd pl. Malcom McLaren - Sex Pistols).
Az önmagát menedzselő zenekar énekese azonban határozottan nyilatkozott:
"Nem érdekel a mesterkélt reklám és az olcsó sajtó szenzáció. Az én célom helyreállítani a rock'n'roll életformát, nem pedig újságkiadók eladási példányszámát növelni."
A zenekar megalakítása előtt a Reid testvérek (Jim-ének; William-gitár) már több mint egy éve csak azzal foglalkoztak, hogy kidolgozzák a zenekar koncepcióját, dalokat írtak, demókat készítettek. Miután kialakult a kép, csatlakozott a zenekarhoz Bobby Gillespie (dob) és Douglas Hart (basszus gitár). Hamarosan meg is jelentettek egy kislemezt Upside Down címmel egy független kiadónál. Ekkor figyelt fel rájuk Geoff Travis (a Smiths és az Everything But The Girl felfedezője), aki a Rough Trade-nek dolgozott. Be is ajánlotta a zenekart a Warner Bros-hoz. A banda aláírta szerződését a mammut cég Blanco Y Negro nevű részegységével, amely rövidesen ki is adta Never Understand című kislemezüket. Ennek a dalnak a melódiája és ritmusa valóban emlékeztet a Beach Boys-ra, ám a sorbakapcsolt effektek sokkal erőteljesebb gitárhangzást eredményeztek.
Ezután jött ki a You Trip Me Up single, amely szintén a hatvanas évek zenéjéből táplálkozik (Velvet Underground).. Jim egy nyilatkozatában elismerte:
"Tudom kissé banálisan hangzik, de mindig is rajongója voltam a Velvet Undergroundnak és legalább úgy szeretnénk hatni az emberekre, mint ahogy énrám hatott az a kép '66-ból, amely Lou Reed-et, John Cale-t és Sterling Morrison-t ábrázolta. Ez a fotó kifejezte azt, amit zenéjében is csinált az Andy Warhol's Factory. Mi is ezt próbáljuk elérni szövegben, zenében és képileg. Kötelességünknek érezzük az egységes alkotást. "1985-ben jelent meg Psychocandy című első albumuk, mellyel mindenütt elismerést arattak, de nevük nem vált igazán ismertté. A tizennégy szám tartalmazza az előző két kislemez sikert, de ismertté vált még róla a The Hardest Walk és a Cut Dead. Az első áttörést a '87-es Darkland LP hozta meg. Erről már több szám is az independens listák élére tört.
Időközben sorra kicserélődtek a zenésztársak a Reid testvérek körül. Ennek oka valószínűleg a testvérpáros zárkózott, de rendkívül határozott egyénisége volt, ami mellett a többiek csak állandó másodhegedűsök lehettek.
Utolsó nagylemezük, az Automatic, 1989-ben jelent meg. Ezt már profi reklámkampány előzte meg. Akik figyelik a műholdas adásokat, két J. & M.C. dalt is megismerhettek erről az LP-ről (Blues From A Gun és Head On).
A lemez megjelenését hosszú koncertturné követte.
Ennek egyik állomása volt decemberben a nyugat-berlini Metropol koncert terem. Itt végre élőben is láthattam a skót együttest. Előzenekaruk, nagy meglepetésemre, a londoni Eat volt, melyre éppen az előző hetekben figyeltem fel két klipjük által, az egyik a Mr. & Mrs. Smack, a másik a Tombstone. Koncert után volt szerencsém néhány szót váltani velük. (Szervezők figyelem, a zenekar szívesen fellépne Magyarországon is, menedzserük címe és telefonszáma után érdeklődni lehet: Héty Péter, 4029. Debrecen, Csapó u. 72. X.1.)
A J. & M.C. koncert az új album borítóján is látható hatalmas csillagra vetített filmmel (álló képek egymásra másolva, amolyan popart-os stílusban) kezdődött, amit valami furcsa, erőteljes zene kisért.
Ezzel a nyitással pillanatok alatt belengte a termet egy feszültséggel teli, kábult, szürrealista hangulat. A bevezető végére sűrű füst borította a színpadot, de még a közönség első sorait is. A sejtelmes hangulatot fokozta a hátulról történt megvilágítás, így a zenészeknek mindössze a körvonalait lehetett csak kivenni a ködben. A közönség tökéletes kábulata és extázisa érdekében - a legpergőbb részeknél - erős vaku villogást is bevetettek. A rövidnek tűnő műsort a Sidewalking-gal zárták, melynek végén már csak a gerjedő hangszerek álltak a színpadon.
A jövőt illetően a zenekar nem sok jót ígér. A turné közben a következőket nyilatkozták:
"Ötleteinket kifejtettük előző lemezeinken, nem tudjuk mi lesz a következőn. Csak jó dolgokat akarunk közvetíteni, ahhoz viszont idő kell."
Bár a J. & M.C. lemezei az idő múlásával egyre kommerszebbnek tűnnek, remélhetőleg hamar feltöltődnek a fiúk és mielőbb megörvendeztetnek minket egy új LP-vel, mely továbbra is a rájuk jellemző egyéni stílust hozza.

Héty Péter

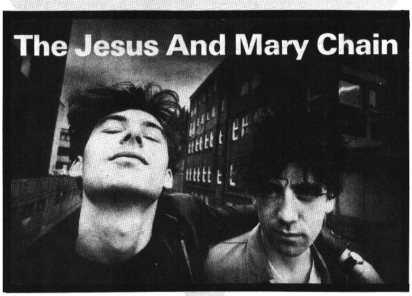

U.K. SUBS

KOMPROMISSZUM NÉLKÜL

Angliában a 70-es évek végére a legtöbb punk-ász letűnt a porondról, vagy "árulást" követett el. A Clash és a Stranglers a kevésbé kínos középút mellett döntött, elfelejtve mindazt amiről éveken át pofáztak.
Akadt kivétel is, Siouxsie, aki bár közérthetőbben, de tovább táplálta a dark rajongók belé vetett hitét. A Crass anarcho szelleme is újult erővel állt csatasorba a kormány túlkapásaival szemben.
Már 1977-ben is ott lappanganak azok az úgynevezett második vonalbeli zenekarok (Angelic Upstairs, Stiff Little Fingers) akik a '80-as évek elején átmentették a hanyatló punkot, meghatározó vonalat adva a neo-punknak, illetve a hardcore-nak. Közülük kiemelkedett életképességével és máig tartó aktivitásával a U.K. SUBS.
A legtöbb banda a napi illetve helyi politikát, munkásproblémákat, faji, kisebbségi kérdéseket tűzte zászlajára. A UK. SUBS a maga apolitikus módján a mindennapi élet frusztrációját tárta a világ elé, beleértve a punk életteret, az utca eseményeit.
1979-es első albumuk az ANOTHER KIND OF BLUES a relikviák közé tartozik a punkhívők körében és valószínűleg legmaradandóbb alkotásuk is egyben. Az 1980-ban kiadott Brand New Age LP könnyen felejthető, félresikerült alkotás. Ezt a malőrt igazítja helyre az ugyanekkor napvilágot látott Crash Course című fergeteges tempójú koncertalbum.
A következő lemezen már érezhetők a zenekar felállásában bekövetkezett változások, az eredmény: keményebb és energikusabb produkció.
Meglepetésként az Endangered Pieces című negyedik albumon a hagyományos Subs-os hangvételű felvételek mellett már helyet kaptak a techno-pop felvételek is. A megbicsaklás után a negyvenhez közelítő Charlie Harper énekes egyedül marad.
1983-ban szervezi újjá a csapatot a fáradhatatlan frontember, három fanatikus UK SUBS rajongóval. A Flood Of Lies LP már ebben a felállásban készült el.
Hogy miért érdemes elmenni UK SUBS koncertre, azt a frenetikus koncertlemezeken kívül bizonyítják a SUBS-ot látott Koko szavai: "Charlie Harper és társai biztosan uralták a helyzetet, összeszokott játékot és kemény, kompromisszum nélküli punkot produkáltak mintegy másfél órán át a jelenlévők nagy örömére..."

- Rácz Mihály -

Jézus Krisztus bemutatja

CHRISTIAN DEATH

"Szomorúnak kell lenned, hogy igazán oda tudj ránk figyelni, hiszen a zene, amit játszunk a mélyebb lélekhez szói, ahová a szavak nem jutnak el" - hirdeti magáról a Christian Death. A los angelesi csoport 1980-ban úgynevezett performance group-ként alakult és csak 1982-ben jelentkeztek először lemezzel, Gothic Rock címmel. Az együttes kemény magját három zenész alkotja; Valor (ének, gitár), Gitane Lemone (ének, billentyűs hangszerek) és David Glass (dob). Az elmúlt tíz év során 20 basszusgitárost fogyasztottak, ami nem jelenti azt, hogy muzsikájuk a mély regiszterekre koncentrál. Performance jellegű előadásaikon a zenei anyagot film- és diavetítés kíséri. 1987 szeptemberi első budapesti fellépésüket felháborodás és döbbenet kísérte a filmbetétként használt, kivégzési formákat megörökítő képsorok miatt. De szerencsére nem egy szokvány előadást nézhettünk végig! Pontosan emiatt a különleges szellemi-filozófiai tartalom miatt kíséri fellépéseiket vegyes fogadtatás. Mint mesélik San Diegoban Ku Klux Klan tagok ugráltak a színpadra koncert közben, hogy a szerintük tiszteletlen műsor miatt megkéseljék a zenészeket. Az egyik keresztény, amerikai TV csatorna műsorában pedig nyilvánosan égették el a Catastrophe Ballet album egyik példányát. A trió szerint ezekkel a szélsőséges megnyilvánulásokkal elérték céljukat, hiszen aki látta-hallotta őket nem tud elmenni a produkció mellett anélkül, hogy ne nyilvánítson valamilyen formában véleményt. Érdekes, hogy a Christian Death még ma is alig-alig ismert Angliában, míg a Kontinensen, illetve az Államokban már kultuszzenekarként tartják őket számon. Elsősorban azok a csoportok vallják magukat követőiknek, amelyeknél a halál, illetve a halál megjelenítésének audio-vizuális formái bírnak jelentőséggel.

ALTE DISC

LOIS VIKTOR

Nem csoda, ha még sohasem hallottad az Alternatív Diszkót. A rétegműsorok általában jól el vannak rejtve a Magyar Rádió programjában. Ez az adás a Bartók rádión fogható havonta egyszer, este tíz után. Terjedelme 25 és 50 perc között váltakozik. Állandó iőpontja nincs, sőt néha ki is marad... A hallgatói levelek szerint néhány mániákus mégis szereti.

LOIS VIKTOR ZENÉLŐ GÉPSZOBRAI mintha valamiféle kulturális "senki földjéhez" tartoznának. Ahogyan az ilyen köztes "műfajoknál" lenni szokott, a zenészek azt gondolják, hogy ez képzőművészet vagy performansz, amazok pedig készséggel utalják át a jelenséget az akusztikus művészetekhez.
Kicsoda tulajdonképpen Lois Viktor, honnan érkezett, mit csinált korábban? A negyvenéves alkotó valóban nem zenei inspirációval kezdte meg pályafutását. Első "pályaszakaszában" nonfiguratív faszobraival irányította magára a figyelmet. A faszobrászattól, mint egyfajta népművészeti indíttatású formától, a magyar képzőművészet hétköznapi szintjén igencsak távol állt a hetvenes években az absztrakt kifejezésmód. A Hajlott önérzet, a Lelki biztostű és a többi Lois-szobor - a művész megfogalmazása szerint - bizony "nem vált elfogadottá". Ebből a korszakból, éppen zenei vonatkozása miatt, meg kell még emlékezni az A nagy trombitás emlékműve című, sajnos megsemmisült kompozícióról. Ez a szobor Miles Davisnek szólt, aki 1975 körül súlyosan

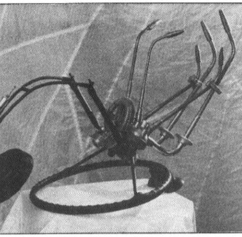

megbetegedett került, és a tömegkommunikáció már szinte múlt időben beszélt róla. (Szerencsére nem lett igazuk.)
A következő alkotói periódus, amely immár sokkal szorosabban kapcsolódik a most aktuális terméshez, az évtizedforduló körül kezdett határozott körvonalakat ölteni. Lois már a famunkákkal párhuzamosan is dolgozott fémekkel, csinált mozgó szobrokat, mobilokat. (Pl. Erőfitogtató mobil, 1977.) A dolog akkor vált igazán jellegzetessé, mikor megkezdte tárgyai létrehozását. Ezek a tárgyak (Pl. Szék, Asztal, Lámpa 1981-ből, vagy a következő évből az Ágy, a Hifi-torony, a Telefon, a Házioltár egy sajátos, a (ráadásul ál-) fogyasztói társadalom ellen irányuló gondolkodáson alapulnak. A műtárgyak alapanyagai a hulladékból kerültek elő: kiszuperált írógépalkatrészek, eldobált csövek, rugók, vasdarabok, szinte mindegy, hogy mi, ha beleillik az alkotásba.
Fontos elem, hogy ezek a tárgyak nem szimbólumok: a Lámpa világít, az Asztalon írni lehet. A nyolcvanas évek közepén született különböző kerékpárok is alkalmasak a biciglizésre (Anarchista bicigli, Úthengerbicigli, Szöcskebicigli). És innen már csak egyetlen lépés az a jókora hangszerpark, amely 1987-ben lépett be a képbe, és még nem lőtte el minden puskaporát, hiszen jelenleg is több új példány van a szerelőműhelyben, illetve a szerelőasztalon: Akusztikus dobgép, Legendás basszusgitár, Gázduda, Palackszaxofon, Tízhúros pedálzongora, Hűtőbordaxilofon. Minden ketyere egyedi instrumentum, egyedi játékmóddal, egyedi hangkészlettel.
Lois Viktor nem titkolja egyébként, hogy ő ezt a fajta megközelítést tartja igazi "képzőművész-zenekarnak," és kezdeményezése bizonyosfokig válasz is a korábbi képzőművész-zenekaroknak, amelyek a Bizottságtól kezdve voltaképpen csak beszéltek a két művészeti ág találkozásáról, a valóság az volt, hogy festők gitárt (szaxofont stb.) ragadtak, és rock and rollt játszottak. A Lois-féle zenekar hangszerei különben kombinációk részeiként születnek, kamarazenélés céljaira: valamennyi hangszer egy 3-4-5 darabból álló "család" tagja, amelyben találhatóak ritmusjellegű hanghatásokra alkalmas instrumentumok, valamilyen mély hangú szerkezet a basszus funkciójára, illetve egy vagy több szólisztikus adottságú készülék, például fúvósok. A hangszerépítés és a megszólalás teljesen elválaszthatatlan egymástól. A szerző magukat a darabokat "hangszerekkel írt zeneműveknek" tartja. Ezeken a hangszereken nem lehet Mozartot vagy dark wave-et játszani, hanem "csak" azokat a hangokat, amelyekre képesek. És a rajtuk megszólaló zene pont azokból a hangokból áll.
Lois Viktor zenekarát korábban Nehezék Csoportnak hívták, az utóbbi időben Lois Ballast néven léptek fel. A két év során bizony elég sokan megfordultak a hangszerek mellett. A jelenlegi csapatban fiatalok szerepelnek: Tót Gábor, Szentiványi Gergő, valamint Munkácsi Zsolt. Személyes csalódások, keresgélés, cserék után bennük van Lois mester reménye. Nem könnyű egy ilyen típusú zenekart összekovácsolni és együttartani. Mivel nem valamilyen létező, megtanulható vagy leutánozható zenei stílusról van szó, a produkció, amely tulajdonképpen bizonyos tervek szerint lefolytatott improvizáció, kizárólag a tagok "egy húron pendülésétől" függ.
A Lois-csoport abban a paradox helyzetben van, hogy külföldön szinte jobban ismerik, mint Magyarországon. Szép sikereket arattak Moszkvában, Bécsben, (Kelet!)Berlinben, Amsterdamban, Mannheimben. Budapesten mégis alig nyílik számukra felépési lehetőség. Pedig - a legilletékesebb, Lois Viktor szerint - ez a zenekar korántsem készül arra, hogy örökké a színpadon maradjon. A képzőművész agyában és raktáraiban már gyűlnek az anyagok a Nagy Magyar Testépítő és Szellemleépítő Szalon használati tárgyaihoz. A hangszerpark ugyanis a nem túl távoli jövőben át fogja adni a helyét ennek az új történetnek.

És hogy mindezt mikor lehet hallani a rádióban? Az sajnos még nem derült ki. Az Alterock lapzártája ugyanis előbb van, mint a Magyar Rádió műsorelosztó (fő-fő-fő) bizottságának ülése. Így csak egy szóbeli ígéretre támaszkodhatunk, mely szerint március első hetében lesz az Alternatív Diszkó. Fürkésszétek a rádióműsort, a szokásos időben (nem hamarabb, mint 22 óra) és helyen (Bartók Rádió).

Hajnóczy Csaba

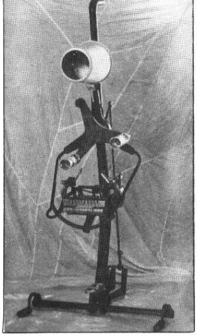

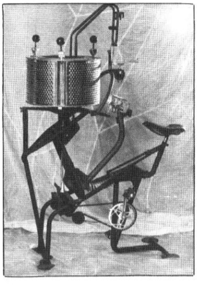

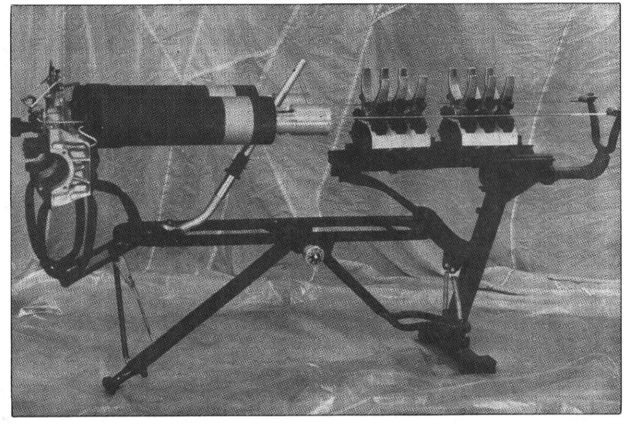

DÉLBUDA

MADE IN HUNGARY

Több mint 35 éve áll cégünk,
a Délbudai Cipőipari Szövetkezet
az Önök rendelkezésére.
Kezdetben alig egy tucat lábbeli
készült műhelyünkben,
Ma naponta 2000!
Saját modellek alapján
készült női cipőink télen és nyáron
egyaránt a kényelem és a
minőség biztosítékai!
1990 tavaszán szeretnénk meglepni
kedves vásárlóinkat, partnereinket,
valamivel, ami
biztosan érdekelni fogja Önt is!

DÉLBUDAI CIPŐIPARI SZÖVETKEZET
BUDAPEST
XXII. Március 15. u. 1 - 3.
Telefon: 173 - 8829
173 -8822

PeCsa

FEBRUÁR

MÁRCIUSI ELŐZETES

Ismét lesz táncfesztivál az idén. Amerikai, svájci és holland együttesek mellett két magyar társulat is fellép. A holland együttes Mártha István zenéjére készült, teljes estét betöltő programot mutat be. A nagy sikerre való tekintettel ismét fellép új, izgalmas előadásával a DÁ MÓTUS!. A lengyel származású Stephanie Skura amerikai társulata valószínűleg meghökkenti a magyar közönséget. A magyar Berger Gyula társulat új koreográfiájával fog résztvenni, míg a Természetes Vészek kollektívája a SZKÉNÉ Színházban lép fel. A jegyek egységesen 80 Ft-osak kerülnek

KLUBNAPOK

6. 18-22 Earth Wind and Fire
9. 18-22 Sting
   19-22 Ska
26. 18-22 Duranduran
   17-22 Heavy Metal
27. 18-22 Queen
28. 18-22 Bon Jovi és Kiss
   18-22 Depeche Mode

The CURE Klub - farsangi buli - házon kívül 15-én 19 óra /SzFMH Budapest, XI., Fehérvári u. 47./

Test Dept. 16-án a Goldmann menzán (Petőfi híd budai hídfő)

KLUBHÍREK

A Petőfi Csarnok klubjai jó kapcsolatokat ápolnak a hozzájuk hasonló, máshol működő klubbokkal is. Ebben a hónapban a The CURE klub az "50-es" klubbal tartja közös buliját február 15-én csütörtökön este az SzFMH körtermében /Budapest, XI., Fehérvári út 47./. ÚJ! PINK FLOYD klubot szervezünk. Az érdeklődők jelentkezését az információnál várjuk. Az EARTH WIND AND FIRE klubunk nagy lelkesedéssel és sok munkával indult.További segítőket várnak a klubvezetők.

LOGO-PRESS BT
Grafika
nyomdai előkészítés
nyomdai kivitelezés

POSTER-PRESS
PLAKÁTOK A/2–A/0-IG

KÍNÁLATUNKBÓL:

A/2 plakát	2 szín	3 szín
1000 db	8 Ft/db	10 Ft/db
2000 db	7 Ft/db	9 Ft/db
4000 db	6 Ft/db	8 Ft/db

RÖVID HATÁRIDŐK!

☎ **185-6277**
8–12 óráig

EZ AZ ÚJSÁG IS A MI MUNKÁNK!

VICO®

DISTRIBUTING & PUBLISHING CORP. FORGALMAZÓ & KIADÓ KFT.

A VICO filmajánlata!

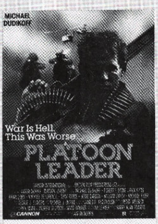

SZAKASZVEZETŐ
AMERIKAI HÁBORÚS FILM

LADY CHATTERLEY SZERETŐJE
Francia-angol film
Erotikus szerelmi történet.

A NINJA SZÍNRE LÉP
AMERIKAI AKCIÓFILM

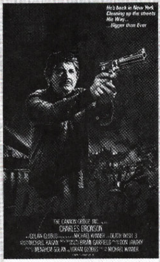

BOSSZÚVÁGY 3
AMERIKAI AKCIÓFILM

SZAHARA
Romantikus kalandfilm

HERCULES
AMERIKAI SCI-FI

Keresd a VICO filmjeit a kölcsönzőkben. (X)

LYUK

FEBRUÁR

1. Független Adó
2. Hold
   The Love
3. Cardinal
   Kretens
7. Kis Generció
8. Hard Légió
   Független Adó
9. Kutyahús
   Waszlavik Gazember
10. A.M.D.
    Elit Osztag
14. Kis Generáció
15. K.G.S.T.
    Magánszektor
16. Newox
    Kispál és a Borz
17. Rizikó Szektor
    Happy Dead Band
21. Kis Generáció
22. Független Adó
23. KUS
    Ápolók
    Magyar Vizsla
    Zum Blum Plac
24. Legát-Gát
    Mariahilfe!
28. Kis Generáció

A Koncertek előtt és után Alternatív Zenei Játék
vezeti: Nagy Gyula
Szerdai napokon a belépés ingyenes

MÁRCIUS

LYUKAS - NAPOK
(Már 2 évesek vagyunk)

2. F.O.System
   Dorit Chrysler (Wien)
   Vágtázó Halottkémek

3. Boston Klinika
   Fügetlen Adó
   A.M.D.
   Trottel
   Auróra
   Kretens

16. Rés
    Sex Action
    Pál utcai Fiúk
    Álomgyár
    Kinopuskin

17. Kispál és a Borz
    The Love
    Happy Dead Band
    Barbaro

18. Beatrice

31. Sziámi Ultra Rock
    Legát-Gát
    Rés
    Cardinal

A Lyukas napokon minden 50-ik vendég ingyen jöhet be

ALTEROCK Főszerkesztő: Hontvári László, Főszerkesztő-helyettes: Siklós András, Művészeti vezető: Halmai Csaba. Szerkesztőség címe: 1126 Bp. XII., Böszörményi út 24. Tel.: 1551-991. Készült a Szimultán Rt. és a Petőfi Csarnok közös kiadásában. Felelős kiadó: Vermes György. LOGO-PRESS BT Budapest. Felelős vezető: Sal István. HU-ISSN 0865-3127.

Az ALTEROCK-ra előfizetési előjegyzést felveszünk. Cím: Petőfi Csarnok, 1146 Bp. XIV., Zichy M. u. 14.

Készült a Múzsák Közművelődési Kiadó nyomdájában Budapest, 1990/11 836